

Men hvad skete saa i Sjor? Ja, der blev da her i Thinget indbragt og vedtaget et Lovforslag, hvorigenem man søgte at fikke Husmanden det samme som Fæstebonden i gamle Dage. Fæste paa Livstid eller i alt Fald for en længere Aarrække — for man var jo villig til Forhandling — altsaa Garant for, at han fik det igjen, som han anvendte paa sin Jord og fik den samme Erstatningsret, der tilkommer Gaardmændene. Hvorledes stillede saa de ærede Herrer af det ministerielle Parti sig til denne Sag? Hvad gjorde de — de, som vare saa varme for Husmændene og altid talte om Husmændenes Interesser, og som altid stode paa Husmændenes Side, hver Gang vi talte om Gaardmændene? De forfastede det i Landstinget og gad ikke en Gang behandle det! Saaledes tage de de store Ting, derfor tænkte jeg i Mar. at forsøge med de smaa Ting. De sige altid, at det, det her i Landet kommer an paa, det er ikke Valgtryk og Valgret og den Slags, det er ikke de store Ting. — de ere for store — nei, lad os hjælpe Småmanden op til at dyrke sin Jord paa intensif Maade, lad os lære dem Hæbebrug, saa ville de blive lige saa rige og velstillede som vi Andre, og saa begyndte man da at komme disse Husmænd til Hjælp, og Husmændene begyndte ogsaa selv at arbejde stærkt med... (Ufbrydelse af G. A.). Det ærede Medlem ler, fordi det ærede Medlem sidder oppe i statistisk Bureau og aldrig ser noget til, hvad der sker Landet over, men der sker virkelig Noget der, der arbeides virkelig udenfor statistisk Bureau, Forfjellen er blot den, at i statistisk Bureau bliver man aldrig færdig, men udenfor bliver man færdig. Forholdet er altsaa her det, at der i Virkeligheden er gjort en hel Del paa dette Omraade, og at vor Frugtexport er begyndt at spille en Rolle, fordi der er opdaget et nyt Marked for vor Frugt, nemlig England. Men dette Dieblik benyttes saa af et driftigt og økonomisk Selskab til gennem den eneste lille Udvei, det har, at flemme Priserne op og gjøre hele Exporten af Frugten dels umulig og dels mindre indbringende. Jeg troede, at det var fuldstændig tilstræffeligt at nævne dette for, at faae fuldstændig Tilslutning fra de Herrer's Side, men i Stedet derfor møde de med Spot, Tvivl og Latter. Hvor Valget staar mellem Husmændene hele Landet over og det forenede Dampskibsselskab, der er hos dem Sympathien paa det forenede Dampskibsselskabs Side! Ja, det undrer mig ikke. (Ufbrydelse af N. Andersen, Odense Amts 2den Valgkreds.) Ja, det ærede Medlem protesterer, det glæder mig, og jeg haaber

derfor, at vi, naar det kommer til Stykket, ville finde Hjælp fra de Herrer's Side til Modstand mod dette Selskabs Opræden overfor vor Export, for den kan ikke stemples haardt nok. Jeg forlanger ikke, at det forenede Dampskibsselskab skal bringe Offre for at fremme vort Lands økonomiske Interesser, det kan man ikke forlange af noget saadant Selskab, men hvad man kan forlange af et Selskab, som er subventioneret af Staten, det er, at det ikke benytter den første Leilighed, det faar, til paa en høist forbausende Maade at forhøje sine Takter uden Hensyn til Regjering og Rigsdag, hvis Penge det tager. Jeg havde dog fra Ministeriets Side ventet, at man vilde have gjort noget Mere end blot at fremsjøre en Undskyldning for et Selskab, der sandelig ingen Undskyldning fortjener. Jeg tror, at det Exempel, der her er fremdraget, klart og tydelig viser, at vi her staa overfor et Selskab, som man kun med Tillid kan bygge paa at forhandle med, naar man har det bundet paa alle Omraader og alle Punkter ved skriftlige Bestemmelser. Jeg for mit Vedkommende anser Statsdrift for den eneste Wei, der virkelig fører til noget betryggende Resultat paa dette Omraade. Det synes jeg, dette har bevist, og det saa meget mere, som de Betragtninger, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) fremsjorte, nemlig at Staten ikke her burde indlade sig paa Privatdrift, slet ikke gjælder. Det bør Staten netop. Vi staa jo nemlig ikke her overfor et Spørgsmaal, hvor den frie Konkurrence kan have sin Betydning, thi lige overfor det forenede Dampskibsselskab vil uanskelig indenlandsk Konkurrence kunne nytte. Et saa stort og vel organiseret Selskab med saa stor en Kapital og saa mange Stibe i Drift vil altid være i Stand til gennem en Nedsættelse af Priserne under de virkelig naturlige at knuse enhver Konkurrent i en Part. Det veed det forenede Dampskibsselskab godt og Staten ogsaa. Overfor et saadant Selskab vil jeg altsaa netop bestemt have, at der bør være Statsdrift og desuden Statsmonopol, for jeg er slet ikke fange for den Konsekvens, at Staten tager Monopol og udelukker Andre fra Dampskibsfart mellem Esbjerg og England.

Jeg kommer saa til det næste Spørgsmaal, som jeg indrømmer har mere omfattende Betydning og er mere brændende, nemlig Spørgsmaalet om de militære Bepillinger. Den ærede Finansminister udtalte, at han aldrig havde misbrugt Statskassen særlig til militære Diemed, men at han stadig havde fastholdt, at det kom an paa at